

Dosarul nr. 2rac-111/2020

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. I. Țonov)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Danilov, Iu. Cotruță, I. Secieru)

DECIZIE

24 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Societatea pe acțiuni „Termoelectrica”,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe
acțiuni „Termoelectrica” împotriva Societății comerciale „Demi-Alitora” societate
cu răspundere limitată cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de
judecată,

împotriva deciziei din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
a fost admis apelul declarat de Societatea comercială „Demi-Alitora” societate cu
răspundere limitată, a fost casată hotărârea din 17 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău,
sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 28 ianuarie 2019 SA „Termoelectrica” a depus cerere de chemare în
judecată împotriva SC „Demi-Alitora” SRL cu privire la încasarea penalității și a
cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, între SA „Termoelectrica” (succesor al în
drept al SA „Termocom”) în calitate de furnizor și SRL „Demi-Alitora” în calitate
de consumator, a fost încheiat contractul de furnizare a energiei termice nr. 1895 din
01 decembrie 2013, potrivit căruia furnizorul și-a asumat obligația de a asigura
livrarea energiei termice consumatorului, până la punctul de delimitare a rețelelor
termice, specificând că potrivit pct. 2.1. al contractului, obiectul contractului este
furnizarea energiei termice în apă caldă de către furnizor, la hotarul de delimitare a
apartenenței de balanță pentru încălzire, prepararea apei calde menajere, necesități
tehnologice, ventilare, iar potrivit pct. 6.1.5. al contractului, consumatorul este
obligat să achite factura în termenul de scadență, care este ultima zi a lunii
următoare celei de calcul, iar în dispoziția de plată consumatorul este obligat să
indice nr. contractului de livrare a energiei termice, cu evidența sumelor după tipul
de consum, TVA și penalitatea.

A precizat că, debitorul și-a neglijat obligațiile contractuale, or nu a achitat pe deplin cantitatea de energie termică livrată, formând datorii la plata periodică a facturilor scadente ceea ce a generat calcularea pentru perioada 01 iulie 2018- 30 noiembrie 2018, a unei penalități în sumă de 82 991,83 de lei, calculul penalității fiind efectuat în corespundere cu pct. 3.1.2 al contractului de livrare a energiei termice nr.1895 din 01 decembrie 2013, care prevede expres că furnizorul este în drept să aplice, în cazul neachitării facturilor la termen, penalități în valoare de 0,1 % din suma datorată pe factură, pentru fiecare zi de întârziere a plății, începând cu prima zi după data-limită de achitare a facturii până la achitarea ei, specificând că părțile în contract stabilesc clauza penală, fiind limitată prin art. 40 alin. (6) din Legea nr. 92 din 29.05.2014 cuantumul maxim al clauzei penale, care în contracte este mai mare, urmează a aplica penalitatea reieșind din limita maximă prevăzută de lege.

A susținut că, obligația de achitare a energiei termice furnizate urmează a fi pusă în sarcina debitorului, care a negat obligațiile de plată, necătând la faptul că a fost înștiințat prin intermediul documentelor de plată și reclamației despre riscul de a fi acționat în judecată în cazul neachitării plăților restante.

SA „Termoelectrica” a solicitat încasarea de la SRL „Demi-Alitora” în beneficiul SA „Termocom” suma de 82 991,83 de lei cu titlu de penalitate calculată pentru perioada 01 iulie 2018- 30 noiembrie 2018 și taxa de stat în sumă de 2 489,75 de lei.

Prin hotărârea din 17 mai 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea depusă de SA „Termoelectrică”. A fost încasată de la SC „Demi-Alitora” SRL în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 82 991,83 de lei, cu titlu de penalitate pentru perioada 01 iulie 2018-30 noiembrie 2018 în legătură cu neachitarea datoriei rezultate din facturile scadente pentru energia termică livrată până la 31 octombrie 2017, la locul de consum din str. Socoleni nr. 12, mun. Chișinău, în baza contractului de furnizare a energiei termice nr.1895 din 01 decembrie 2013, și suma de 2489,75 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu plata taxei de stat la depunerea acțiunii.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 17 iunie 2019 și la 21 octombrie 2019, SC „Demi-Alitora” SRL, reprezentată de avocatul Eugenia Jelamschi, a depus cerere de apel, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 17 mai 2019, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de SRL „Demi-Alitora”, reprezentat de avocatul Eugenia Jelamschi, a fost casată hotărârea primei instanțe și a fost emisă o nouă hotărâre cu privire la respingerea acțiunii.

La 21 februarie 2020 SA „Termoelectrica”, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, o consideră a fi ilegală, având la bază o examinare superficială și neobiectivă a circumstanțelor cauzei, motiv pentru care a și declarat prezentul recurs.

SA „Termoelectrica” a considerat că instanța de apel a încălcat esențial și a aplicat eronat normele de drept material și procedural, reieșind din următoarele.

La 02 octombrie 2019 BC „Victoriabank” SA a adresat instanței de judecată cu o cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență în privința debitorului SRL „Demi-Alitora”.

Prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 08 octombrie 2019 a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de BC „Victoriabank” SA privind intentarea procesului de insolvență în privința debitorului SRL „Demi-Alitora”, fiind numit în calitate de administrator provizoriu, Radu Fortuna, deținătorul autorizației nr. 11 din 14 ianuarie 2015, fiind stabilită data examinării cererii introductive la 19 decembrie 2019, ora 11.00.

Contrar art. 25 alin. (1) din Legea insolvenței, la ședința de judecată în instanța de apel fixată pentru 10 decembrie 2019, ora 11.00 atât reprezentantul apelantului, cât și reprezentantul intimatului au solicitat instanței de apel amânarea cauzei civile pe motivul intentării procesului de insolvență în privința debitorului SC „Demi-Alitora” SRL cu posibilitatea înștiințării administratorului provizoriu, demers care neîntemeiat a fost respins de instanța de apel, contrar art. 56, 383 CPC, ceea ce constituie o încălcare a principiului egalității armelor în proces.

La fel a indicat că, instanța de apel contrar prevederilor art. 373 alin. (2) CPC, nu a luat în considerare faptul că, cererea de apel a fost depusă de o persoană care nu este în drept să declare apel, or, prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Centru din 08 octombrie 2019 a fost numit în calitate de administrator provizoriu Radu Fortuna, iar cererea de apel motivată a fost depusă de avocatul Eugenia Jelamschi la data de 21 octombrie 2019, fără a dispune de împuterniciri acordate de noul administrator provizoriu.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a ignorat prevederile art. 369 alin. (1) lit. d) CPC.

De asemenea, instanța de apel respingând acțiunea nu a dat apreciere probelor administrate la actele cauzei prin care se confirmă datoria intimatului.

Prin notificarea din 27 martie 2020 Curtea Supremă de Justiție în conformitate cu art. 439 alin. (2) CPC a expediat intimatului copia recursului și l-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia, însă ultimul nu și-a valorificat dreptul de a depune referință.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 10 decembrie 2019.

Curtea de Apel Chișinău a expediat părților copia deciziei la 14 ianuarie 2020, dar la actele cauzei lipsesc date prin care s-ar confirma recepționarea deciziei instanței de apel de către recurent.

În circumstanțele date, recursul declarat de SA „Termoelectrica”, la 21 februarie 2020, este depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 27 mai 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel.

Pe parcursul judecării cauzei s-a stabilit că prin prezenta cerere de chemare în judecată SA „Termoelectrica” a solicitat încasarea de la SC „Demi-Alitora” SRL încasarea penalității în mărime de 82991,83 de lei pentru perioada 01 iulie 2018 – 30 noiembrie 2018 și a cheltuielilor de judecată în mărime de 2489,75 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admiterii acesteia cu încasarea de la SC „Demi-Alitora” SRL în beneficiul SA „Termoelectrica” a sumei de 82991,83 de lei cu titlu de penalitate pentru perioada 01 iulie 2018 – 30 noiembrie 2018, pentru neachitarea în termen a datoriei rezultate din facturile scadente pentru energia termică livrată până la 31 octombrie 2017 la locul de consum din str. Socoleni, 12, mun. Chișinău în baza contractului de furnizare a energiei termice nr. 1895 din 01 decembrie 2013, datorie care a fost recunoscută de către pârât în cadrul examinării cauzei.

Totodată, prima instanță a încasat de la SC „Demi-Alitora” SRL în beneficiul SA „Termoelectrica” suma de 2489,75 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru plata taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată.

A mai dispus prima instanță aplicarea sechestrului pe mijloacele bănești care se află la conturile bancare ce aparțin pârâtului SC „Demi-Alitora” SRL în sumă totală de 85481,58 de lei.

Instanța de apel, însă, judecând cauza în ordine de apel a ajuns la concluzia admiterii apelului depus de SC „Demi-Alitora” SRL, casării hotărârii primei instanțe și emiterii unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii, motivând că reclamantul nu a probat faptul pretinsei întârzieri la executarea obligațiilor și că datoria SC „Demi-Alitora” pentru energia termică nu a fost achitată.

Judecând cauza în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel a emis o decizie cu aplicare justă a normelor de drept material și procedural, și cu aprecierea corectă a probelor administrate la actele cauzei.

După cum rezultă din actele cauzei, reprezentantul pârâtului/intimat în cadrul ședinței de judecată a confirmat faptul neachitări datoriei în mărime de 2 334 491, 65 de lei, pentru perioada solicitării încasării penalității și anume 01 iulie 2018-30 noiembrie 2018.

Conform pct. 3.1.2 al contractului de furnizare a energiei termice, furnizorul este în drept să aplice, în cazul neachitării facturilor la termen, penalități în valoare de 0,1 % din suma datorată pe factură, pentru fiecare zi de întârziere a plății, începând cu prima zi după data-limită de achitare a facturii pînă la achitarea ei.

În contextul dat, instanța de recurs reține că legislatorul a prevăzut dreptul de a percepe penalități pentru întârzierea la plata energiei termice facturate, însă este de menționat că pentru pretinderea unor penalități și respectiv încasarea acestora urmează a fi întrunite anumite condiții.

Astfel, pentru încasarea penalității de întârziere nu este suficientă doar existența prevederii legale în acest sens or, SA „Termoelectrica” trebuia să dovedească existența obligației contractuale și faptul că aceasta nu a fost executată.

Conform art. 602 alin. (1), (2) Cod civil (în redacția pînă la 01 martie 2019), în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă. Respectiv chiar și în cazul existenței clauzei contractuale referitor la încasarea penalității de întârziere, urmează a fi confirmat faptul neexecutării sau executării cu întârziere a obligației principale.

De altfel, art. 118 alin. (1) CPC, obligă fiecare parte de a-și dovedi circumstanțele invocate drept temei al pretențiilor și obiectiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că instanța de apel just a apreciat drept relevante argumentele SC „Demi-Alitora” SRL precum că probele invocate de SA „Termoelectrica” în susținerea pretenției de încasare a penalității nu confirmă că pîrîtul are datorii față de reclamant or, de către reclamantul nu au fost prezentate confirmările ce ar atesta neachitarea în termen de către SC „Demi-Alitora” SRL a plăților pentru agentul termic furnizat.

De altfel, important a se menționa că, instanța de fond urma să țină cont de faptul că revendicarea penalității la caz este o pretenție secundară în raport cu o eventuală pretenție de încasare a datoriei, care ar fi principală.

În acest sens, este corectă concluzia instanței de apel precum că instanța de fond nici nu a stabilit că pîrîtul/intimat a executat obligația de achitare a datoriei principale cu întârziere sau nici nu a fost achitată, făcând referire doar la faptul că reprezentantul pîrîtului/intimat a recunoscut existența datoriei în ședința de judecată, ceea ce a generalizat informația existentă.

Prin urmare, din înscrisurile prezentate de reclamant/recurent cu titlu de probe în susținerea pretenției nu se identifică data executării obligației principale pentru a determina cert și univoc perioada aflării pîrîtului în întârziere sau dacă a executat cu întârziere pîrîtul obligația principală.

Or, conform art. 624 alin. (1) Cod civil (în redacția de până la 01.03.2019), clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Conform alineatului 5 al aceluiași articol, debitorul nu este obligat să plătească penalitate în cazul în care neexecutarea nu se datorează vinovăției sale.

Astfel, revenind la dreptul reclamantului/ recurent de a pretinde încasarea unor penalități pentru achitățile efectuate cu întârziere pentru energia termică, Colegiul reiterează că, în principiu, debitorul este ținut să plătească clauza penală atunci când sunt întrunite toate condițiile acordării de despăgubiri.

Se cere deci, ca neexecutarea să provină din vina debitorului, să-i fie imputabilă or, reclamarea clauzei penale presupune neexecutarea obligației principale, ceea ce nu este specific speței, deoarece nu a fost probat faptul că pârâtul/intimat nu a executat obligația de plată a energiei termice furnizate.

Sub acest aspect, instanța de recurs conchide că reclamantul/intimat nu a probat prin probe pertinente și concludente faptul pretinsei întârzieri la executarea obligațiilor.

Aici este de remarcat că nici partea reclamantă nu este scutită de obligația de a confirma temeinicia pretenției înaintate, precum și circumstanțele ce o justifică rezultând din prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Mai mult din actele cauzei, și anume din hotărârea nr. 2c-182/18 din 23 ianuarie 2019 a Judecătorei Chișinău sediul Centru a fost respinsă cererea de chemare în judecată, prin care, SA „Termoelectrica” a solicitat încasarea penalității pe perioada 01.10.2017- 28.02.2018. Respectiv, cu referire la perioada de timp de la 01.10.2017-31.10.2017 a fost deja examinat litigiul.

În consecință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră drept întemeiată soluția instanței de apel de respingere a acțiunii depuse de SA „Termoelectrica” împotriva SC „Demi-Alitora” SRL cu privire la încasarea penalității pentru perioada 01.07.2018-30.11.2018 în legătură cu neachitarea datoriei de plată pentru energia termică livrată pînă la 31.10.2017.

Nu pot fi reținute argumentele recurentului precum că instanța de apel a examinat apelul declarat de SC „Demi-Alitora” SRL, reprezentată de avocatul Eugenia Jelamschi, în lipsa împuternicirilor și că ultima nu era în drept să declare apel, deoarece la actele cauzei este anexat mandatul din 17 iunie 2019, eliberat conform legii avocatului Eugenia Jelamschi pentru a reprezenta interesele SC „Demi-Alitora” SRL în instanțele de judecată (f.d. 72), aceste împuterniciri nu au fost retrase de către administratorul provizoriu al SC „Demi-Alitora” SRL, și prin urmare instanța de apel temeinic și legal a examinat apelul declarat de avocatul Eugenia Jelamschi.

În aceste condiții, nu pot fi reținute argumentele recurentului precum că instanța de apel la examinarea pricinii nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii în fond și că a aplicat greșit normele de drept procedural și material, deoarece acestea sunt declarative, lipsite de suport legal și probatoriu.

Analizând întregul material probator administrat în cauză, prin prisma criticilor invocate de către recurent, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră soluția instanței de apel întemeiată și legală.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al

Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție
d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Societatea pe acțiuni „Termoelectrica”.

Se menține decizia din 10 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea pe acțiuni „Termoelectrica” împotriva Societății comerciale „Demi-Alitora” societate cu răspundere limitată cu privire la încasarea penalității și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru